

Mijo Lončarić

GALOVIĆEVA I DANAŠNJA PETERANSKA KAJKAVŠTINA

Opisan je fonološki sustav kajkavskoga govora Peteranca kod Koprivnice (Galovićeva rodnog mjesta) i jezik Galovićevih kajkavskih pjesama, koji su zatim uzajamno uspoređeni. Peteranski govor izdvaja se u Podravini ne samo akcentuacijom nego i vokalizmom (razvoj poluglasa). Prikazani su rezultati čestotnog istraživanja Galovićeva jezika i uspoređeni s takvim istraživanjem Miškinina jezika. U prilogu se donosi abecedni rječnik Galovićeve kajkavske poezije s čestotnim podacima.

U zborniku posvećenom Miškini tiskan je moj prilog pod naslovom sličnim onome što ga ima i ovaj rad (naslov je "Miškinina i današnja đelekovečka kajkavština"). Za to poklapanje više je razloga. Prvi je što u svojem istraživanju postupam na isti način. Drugo, ove godine obilježava se 100. obljetnica rođenja jednog i drugog Podravca kajkavca – Miškine i Galovića¹ te, treće – oni su bliski susjedi po rodnom mjestu. Jedan i drugi pisali su književnim jezikom i kajkavštinom. Naravno, uz sličnosti između njih postoje i znatne razlike. S književnog gledišta bitno je da je Galović mnogo značajniji pjesnik, a s jezičnog stanovišta što je on rodnim idiomom pisao prije Miškine, što je Miškina pisao pod Galovićevim utjecajem te pod utjecajem nekih drugih kajkavskih pjesnika.

Pitanja istraživanja odnosa Galovićeva jezika u njegovim kajkavskim pjesmama i današnje peteranske kajkavštine u osnovi su slična onima što sam ih naznačio u Miškine, pa ih ne bih ponovno opširnije izlagao, nego ću naznačiti samo njihove glavne točke. Potrebno je najprije razmotriti Galovićevu kajkavštinu kao autonomnu, samosvojnu pojavu, isto tako današnji peteranski govor, zatim njihov međusobni odnos te odnos Galovićeve kajkavštine prema kajkavštini drugih autora. U okviru ovakva izlaganja iscrpno se ne može obraditi ni jedan od tih zadataka. Zbog toga će se iznijeti samo značajke prvih triju pitanja.

¹ Ovaj je rad nastao na temelju referata podnesenog na znanstvenom skupu u povodu 100. obljetnice Galovićeva rođenja, održanom u Narodnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu u rujnu 1987. godine.

U Galovića kao prvoga modernoga kajkavskog pjesnika (Matoša se može apstrahirati – i zbog malog opsega stvaralaštva na kajkavštini i zbog njezina karaktera) ne dolazi u obzir utjecaj drugih kajkavskih suvremenika, već samo eventualni utjecaj starije kajkavske književnosti. (Ovdje mislim na jezični utjecaj – ne na književni, stvaralački poticaj da se stvara na neknjiževnom idiomu.)

Najprije ću, u kratkim crtama, iznijeti najosnovnije osobine peteranskoga govora, kojega su prvi zapisi upravo Galovićevi stihovi.

Sudeći po govoru Virja i okolice, koji su dobili prve dijalektološke prikaze na početku stoljeća (na početku druge, znanstvene faze naše dijalektologije, i to istodobno sa štokavskim narječjem, točnije sa štokavskim i torlačkim – južno-srbijanskim govorima), zaključio sam da se đelekovečki govor strukturno nije bitno promijenio od Miškinina vremena do danas. Polazeći od toga, isto se može pretpostaviti i za Peteranec, iako ovdje treba biti nešto oprezniji s obzirom na neke osobine toga govora, o čemu će biti riječi dalje.

U dijalektologiji Peteranec je postao poznat trideset godina kasnije od Virja i u znatno manjem obimu. Spomenut je direktno (Đelekovec indirektno) u poznatoj Ivšićevoj studiji "Jezik Hrvata kajkavaca". Ivšić ga je odmah istakao kao dijalektološki, kajkavološki problem, tj. ustvrdio je da po svojoj akcentuaciji, zajedno s Torčecom, peteranski govor odstupa od okolnih govora. Govori od Đelekovca i Ivanca na zapad pripadaju tzv. konzervativnoj skupini kajkavskih govora, kako ju je nazvao Ivšić (koju je također označio kao I.) u svojoj podjeli autohtonih kajkavskih govora s obzirom na akcentuaciju. Po području istraživanja naziva je zagorsko-međimurskom, ali su kasnija istraživanja pokazala da međmurske govore treba izdvojiti u posebnu skupinu, ravnopravnu ostalim Ivšićevim skupinama, jer je razvoj akcentuacije u njima otišao dalje i razlikovno je ostalo samo mjesto naglasaka, ukinute su opreke po tonu i kvantiteti, kao u istočnoslavenskim jezicima. (Te su opreke u naglašenom slogu prefonologizirane u kvalitetu vokala, pa je u tom položaju dobiveno deset jedinica.) U navedenoj I. skupini, koja osim zagorskih govora obuhvaća ludbreške i plješivičkoprigrorske govore, najbolje se čuva osnovna kajkavska akcentuacija, starije stanje, što se može predočiti naglasnim tipovima *mêso*, *posêkel*, *pos'ekli*, *govêdina*, *sûša*, *mlât'imo*.

Govori istočno od Peteranca pa do Kalinovca imaju akcentuaciju u kojoj je mjesto naglasaka ograničeno na zadnja dva sloga (akcentske) riječi, npr. *lastav'ica*, *last'avic*, *lastavicê*. Te je govore Ivšić uvrstio u svoju IV. skupinu, koju je zbog dalekosežnih prozodijskih procesa nazvao mlađom revolucionarnom skupinom a po prostriranju križevačko-podravskom. Međutim, i ovdje je zaključeno da govore s navedenim ograničenjem u naglasku treba iz te skupine odvojiti u posebnu skupinu. Inače je bitna karakteristika te skupine, ali ne i podravskih govora s ograničenjem mjesta, da je osnovni kajkavski cirkumfleks metatonirao, prešao u akut i obratno – akut je prešao u cirkumfleks, dakle *mêso*, *posêkel* *mêso*, *posêkel*; isto tako silina, naglasak kratkog sloga pomaknuo se za jedno

mjesto prema početku riječi, npr. *pos'ekli* > *p'osekli*. Osnovna karakteristika peteranske akcentuacije ne pripada ni jednoj od četiriju navedenih vrsta, već joj je u osnovi akcentuacija kakvu nalazimo u III. Ivšićevoj skupini kajkavskih govora, koju on po teritoriju prostiranja naziva turopoljsko–posavskom. Osnovna je karakteristika te akcentuacije da je s metatonijskog cirkumfleksa (novoga praslavenskoga dugosilaznoga naglasaka u središnjem položaju) silina pomaknuta prema početku riječi, ali se ona ne pomiče s medijalnih kratkih slogova, pa imamo *p'osekel*, *g'ovedina* od *posêkel*, *govêdina*, ali ostaje *pos'ekli*, *gov'edo*. Ivšić je pretpostavio da je takva akcentuacija u Peterancu i Torčecu u vezi s podrijetlom stanovništva. On je također ustvrdio da u tim govorima nalazimo utjecaje susjednih govora s ograničenim mjestom naglasaka, npr. *kravôm*, kao *vodôm*, što je potpuno razumljivo.

To je uglavnom sve što je do sada bilo poznato u literaturi o peteranskom govoru. Na svojim dijalektološkim istraživanjima Podravine prije desetak godina obišao sam i Peteranec, a istraživanje sam sada završio u okviru prikupljanja građe za Hrvatsko–srpski dijalektološki atlas, jer je Peteranec njegov odabrani punkt.

Naveo sam da je Ivšić dobro utvrdio akcentuaciju Peteranca, kao i Torčeca te šireg područja. Međutim, ja sam ustanovio da se peteranski govor bitno razlikuje od susjednih govora ne samo po svojoj akcentuaciji već i po još jednoj drugoj osobini koja je za kajkavštinu također vrlo važna. To je crta vokalizma, i to dijakrona, iz razvoja samoglasničkog sustava. Naime, u velikoj većini kajkavskih govora izjednačeni su stari jat i poluglas. Njihova posebna vrijednost čuva se u zatvorenijem vokalu tipa *e*, obično, nasuprot otvorenijem *e* od staroga, etimološkoga *e* i prednjega nazala *e* (npr. u *žena*, *męso*). Tako je i u svim Peterancu susjednim mjestima, pa i u Torčecu (koji se u akcentuaciji slaže s Peterancem), ali u peteranskom govoru nije tako. U njemu jest *d'ęca* i *ž'ęna*, dakle zatvoreno od jata i otvoreno *ę* od staroga *e*, ali je međutim *męgla*, *st'ęza*, a ne *męgla*, *stęza* kao u susjednim govorima. Dakle, u Peterancu se stari poluglas nije izjednačio s jatom, već s etimološkim *e* (s kojim se prije izjednačio *ę*) u otvorenom *ę*. Međutim, treba odmah primjetiti da u nekim riječima i u nekih pojedinaca možemo čuti stanje kao i u okolnim selima, tj. *st'ęza*, *m'ęgla* itd. To je, svakako, utjecaj okolnih sela, koji je u Torčecu već prevladao, a koji smo spomenuli i u akcentuaciji.

S obzirom na Ivšićevu pretpostavku da je peteranski govor porijeklom iz Posavine, treba reći da to neće biti Turopolje niti južna Moslavina, barem ne zapadna, jer su se tamo jat i poluglas izjednačili, pa je *st'ęza*, *sa*, kao i u *d'ęca*. Upozorio bih, međutim, na neke govore istočno od Karlovca, npr. na govor Blatnice. U tom je govoru akcentuacija potpuno kajkavska, turopoljsko–posavska. Za jat dolazi zatvoreno, ali je na mjestu poluglasa *a*, npr. *staza*, *magla*, kao u susjednim štokavskim govorima. Dalje treba upozoriti na to da oko Karlovca ima također govora u kojima se i danas na mjestu poluglasa čuva vokal s posebnom vrijednošću – *šva* (ə), pa tamo navedene riječi u kojima je bio poluglas glase

staza, magla. Tako je moglo biti ranije i u Blatnici a isto tako u govoru onoga stanovništva koje se u Peteranec, eventualno iz Pokuplja ili Posavine, naselilo u vrijeme koje ne možemo točno odrediti.

Zasad je teško pobliže odrediti kraj iz kojega su se Peterančani doselili, to će biti moguće kada se detaljnije prouči peteranski govor, a također i svi pokupski i posavski govori. To će se moći utvrditi usporedbom leksika, u prvom redu, zatim na temelju prezimena, a možda i po nekim specifičnim fonemskim osobinama. Isto tako, teško će biti odrediti točno vrijeme doseljenja jer o tome ne postoje nikakvi povijesni podaci. S obzirom na povijest hrvatskih kajkavskih krajeva, upravo na poznate migracije – od kojih su najpoznatije doseljenje Hrvata u Gradišće (nekada zapadna Ugarska, a sada austrijska pokrajina) i susjedno područje, zatim doseljenje novoštokavaca (i)jekavaca u Slavoniju s jugoistoka – može se pretpostaviti da je u isto vrijeme bilo seljenja i u Podravinu, što znači krajem 15. i u 16. stoljeću. Međutim, Peteranec se spominje već u 14 st., tj. spominje se upravo župa sv. Petra (*Ecclesia sancti Petri circa portum Draue*). (Kako je danas Peteranec udaljen od Drave, to se može objasniti preseljenjem sela zbog nadiranja rijeke ili, što je manje vjerojatno, promjenom njezina toka.) Nametanje novog tipa govora starosjediocima moguće je ako je broj doseljenika znatno veći.

Od ostalih osobina peteranskoga govora spomenut ću, zbog ograničenog prostora, samo nekoliko.

Kontinuanta prethodno izjednačenih starih samoglasnika, čije je jednačenje također karakteristika većine kajkavskih govora, i to stražnjeg nazala (*o*) i slotvornog *l*, u Peterancu je kasnije izjednačena s etimološkim *o*, npr. *pot* 'put', *roka*, *vok*, *soza*, *plot*, *voz*. To može biti utjecaj okolnih podravskih govora, u kojima je također došlo do jednačenja, kao i u Međimurju. U Blatnici je navedena kontinuanta izjednačena s *u*, što nalazimo u znatnom broju drugih kajkavskih govora, npr. na bilogorskom području.

Druga osobina koju želim spomenuti sigurno je također utjecaj susjednih govora, no samo na fonetskoj razini. Riječ je o izgovoru niskoga (akustički), difuznoga vokala – *u*, koji je povišen, artikulacija mu je pomaknuta prema naprijed. To u Peterancu nije prednji glas, nije *ü*, već, dakle stražnji glas, ali povišen, odnosno pomaknut naprijed, npr. *dúša*, *vúvo*.

Osim genetskog, potrebno je odrediti sinkroni, tj. strukturni, prozodijski, akcentuacijski tip, sustav peteranskog govora. On ima tipičan kajkavski inventar, dakle razlikovni su mjesto naglasaka, kvantiteta (opreka *dugo ~ kratko*) i modulacija (kretanje tona). S obzirom na distribuciju – svaki slog može nositi silinu, biti naglašen, ali posljednji slog samo ako je dug; drugim riječima: opreka po kvantiteti postoji u svim slogovima osim u ultimi. Realizacija je također tipično kajkavska. Kratki naglašeni slog može se ostvariti produljeno – poludugo, rjeđe *dugo*. Dugi se slogovi mogu kratiti, ali rjeđe. Još je više ugrožena modulacija. Uzlazni naglasak, koji odgovara novijem kajkavskom akutu u primjerima kao

glāva (<*glāv'a*), zamjenjuje se ponajčešće silaznom modulacijom, dakle govori se *glāva* i rijeđe *glāva*. Silazni naglasci mogu se, ali rjeđe, također zamijeniti uzlaznim, npr. *vīdim*, i *vīdim*, *gāuran* i *gāuran*.

Rijetko se čuje još i duljina izvan naglasaka, prednaglasna duljina, npr. *pi:t'ati*, dok je silina u takvim primjerima redovno prenesena, dakle *pl:t'ati*. Sa zadnjega kratkoga sloga ona je prenesena još ranije, dakle samo *gl'ava*, *ž'ena*. Navedeno je da je u nekim gramatičkim kategorijama generaliziran jedan naglasak, tip naglašavanja, na što je ukazao već Ivšić. Naprimjer, u gen. i instr. jedn. *a*-deklinacije naglasak je *kravē* i *kravôm*, kao i *vodē*, *vodôm*.

Kada Galović počinje pisati kajkavštinom, on, poput kasnije Domjanića pa Miškine, s obzirom na zapisivanje kajkavskih glasova postupa na isti način kako su postupali stari kajkavski pisci. Ako uzmemo u obzir i grafiju, rečeno se može još bolje precizirati i reći da je postupao kao kajkavski pisci, odnosno ljudi koji su pisali kajkavski, koji su u vrijeme ilirizma prihvatili gajicu. Kako sam već o tome pisao u radu o Miškini, to znači da nisu redovno bilježili fonetske, osim izuzetno, a često ni sve fonološke crte svojih govora. Kao primjer naveo sam da se u grafiji ne pravi razlika dva tipa vokala *e* (zatvorenog i otvorenog), koji postoje u većini kajkavskih govora. Stari su pisci pisali npr. *sena* (*žena*) i *decza* (*deca*), a što se izgovara obično *žęna* i *dęca*.

Ako apstrahiramo grafijsko prilagođavanje književnom jeziku, može se reći da je Galović gotovo dosljedno ispjevao svoje pjesme u govoru svojega rodnog mjesta Peteranca. Pojedinačna malobrojna odstupanja mogu biti rezultat verzifikatorske potrebe, ali i dio prakse u mjesnom govoru – interferencije s drugim kajkavskim govorima, možda najprije s koprivničkom gradskom *koine*, kojoj su više–manje pribjegavali i pribjegavaju govornici različitih mjesnih govora u koprivničkoj okolici u međusobnoj komunikaciji, npr. na sajmovima, proštenjima itd. Moguć je i utjecaj zagrebačke kajkavštine, koja je također interdijalekt, jer je Galović velik dio života proveo u Zagrebu.

U okviru istraživanja Galovićeva i Miškinina jezika načinjene su kompjutorske konkordancije njihovih kajkavskih pjesama te čestotna obrada. Galovićeve kajkavske pjesme sadrže ukupno 2240 riječi, brojeći svako pojavljivanje neke riječi, bilo u različitim oblicima, bilo u istom obliku; Miškinine pjesme sadrže 3035 riječi, znači njegove su pjesme opsegom gotovo za trećinu veće. U okviru navedenoga broja nalazi se u Galovića 960 različitih riječi, a u Miškine 1652. Znači, Miškinin je rječnik znatno bogatiji.

Ni u Galovića, ni u Miškine nema bitnijih odstupanja u običajenoj frekvenciji najčestotnijih riječi.² S obzirom na čestotu funkcionalnih riječi vjerojatno nema bitnih razlika ni u Krležinu jeziku u "Baladama", iako je Krležin jezik

² Najfrekventnije su riječi u nekom jeziku funkcionalne riječi, tj. veznici, prijedlozi, pomoćni glagoli, a u jezika s članom najčestotnija je leksička jedinica upravo član. Podatke za naš jezik, upravo za književni jezik i štokavsku narodnu književnost dao je Ivan Furlan.

hibridan, ali to se nije moglo ustvrditi jer za "Balade" nema brojčanih podataka (postoji samo konkordancija).

U Galovića, kao i u Miškine, najčešća je riječ pomoćni glagol *biti*, naravno kada se zbroje svi njegovi raznoliki oblici u kojima se pojavljuje. Čest je i samo jedan njegov oblik, na 3. mjestu (80 pojavljivanja), upravo *je*, koji služi kao kopula. Iza *biti* slijedi sastavni veznik *i*, kao i inače u našem i drugim jezicima (osim u onima s članom), pa povratna zamjenica *se*, koja je češća nego u književnom jeziku, odnosno štokavskom narječju.

U drugu skupinu riječi, koju čine još uvijek funkcionalne riječi, ali sa znatno manjom čestotom, idu prijedlozi *v* (30) zajedno sa *vu* (16), pa *na* (28). Posebno je zanimljiva velika čestota osobne zamjenice za 1. lice – *ja* (21), koliko je i ličnog oblika glagola *biti* za to lice – *sem*. Ta je već značajka indikativna i relevantna za sadržaj pjesništva i tu postoji razlika prema čestoti te jedinice u Miškine, u kojega je češća zamjenica za 2. lice jedn. – *ti*.

Istu frekvenciju u Galovića ima i prva punoznačna riječ, glagol *znati*. Kod Miškine prva je punoznačna riječ *zeml(j)a*, iza koje slijedi *sonce*. Kod Galovića iza *znati* slijedi *breg* (19) pa pridjevi za oznaku boja: *bel* (16) i *crn* (15), koliko se puta pojavljuje i idući glagol – *gledeti*.

Umjesto zaključka naglasio bih da prikaz Galovićeve i današnje peteranske kajkavštine još uvijek ostaje jedan od važnijih zadataka naše dijalektologije, za što je potrebno znatno opsežnije istraživanje i opsežniji rad. To zahtijeva vrijednost Galovićeve umjetnine i posebnost govora u okviru kajkavskoga i hrvatskoga pjesničkoga i dijalektološkoga fenomena.³

3 Također bih ponovio, što sam već izrekao na nekoliko mjesta, kako je ne samo velika šteta nego upravo najveći grijeh našeg jezikoslovlja, ako ne i sveukupne znanosti, da još ni danas nisu ispitana relativno velika područja naših narodnih govora, u prvom redu kajkavskih. Za to više nije ni posljednji čas, jer je on zapravo već prošao – to je trebalo učiniti najkasnije nakon 2. svjetskog rata, prije velikih migracija stanovništva izazvanih industrijalizacijom, prije ere masovnog općeg obrazovanja i ere masovnih medija komunikacija. Naravno, idealno bi bilo da je to učinjeno krajem prošlog stoljeća, kada akciju u tome smislu pokreće Ante Radić. Tako bismo danas već mogli uočavati smjer razvoja u pojedinim tipovima govora. Upravo je on inicirao istraživanje narodnoga života i običaja, ali na način koji je oslikavao i govor mjesta, tj. sâm opis trebalo je napraviti mjesnim govorom. Radićevu akciju potrebno je također uzeti u obzir, zajedno s ostalima koje navodi J.Skok, pri traženju poticaja za Galovićevo obraćanje rodnom idiomu.

Literatura

1. BROZOVIĆ, D. — Tri razdoblja u razvitku hrvatskosrpske dijalektologije. *Radovi Filozofskoga fakulteta u Zadru 1* (1960), 51–65.
2. FANCEV, F. — Beiträge zur serbokroatischen Dialektologie. *Archiv für slavische Philologie* 29 (1907), 305–389.
3. GALOVIĆ, F. — Z mojih bregov, *Pet stoljeća hrvatske književnosti*, Knjiga 84, Zagreb 1969.
4. IVŠIĆ, S. — Jezik Hrvata kajkavaca. *Ljetopis Jugoslavenske akademije*. 48 (Zagreb 1936), 47–88. (Pretisak u: *Izabrana djela iz slavenske akcentologije*. München 1972).
5. K (?) — Kajkavština Frana Galovića. *Hrvatski Zagorac*, br. 269, 1940.
6. KRLEŽA, M. — *Balade Petrice Kerempuha*. Zagreb 1956.
7. LONČARIĆ, M. — 1987: Miškinina i današnja đelekovečka kajkavština. *Miškina* (= *Kaj* 1–2/20) 61–78.
8. — 1989: *Kaj jučer i danas*. Ogleđi o dijalektologiji i hrvatskoj kajkavštini (s bibliografijom i kartom narječja). Čakovec.
9. MOGUŠ, M., BUJAS, Ž. — *Kompjutorska konkordancija "Balada Petrice Kerempuha" Miroslava Krleže*. Zagreb 1982.
10. RADIĆ, A. — Osnova za sabirañe i proučavañe građe o narodnom životu. *Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena*, 2 (1897), 1–88.
11. SKOK, J. — 1986a: *Kajkavski kontekst hrvatske književnosti*. Čakovec.
12. — 1986b: *Moderno hrvatsko kajkavsko pjesništvo*. Čakovec.
13. TEŽAK, S. — O rezultatu dijalektoloških istraživanja u okolici Karlovca. *Ljetopis JAZU* 62 (1957), 418–423.

Zusammenfassung

DAS KAJKAVISCHES GALOVIĆ'S UND HEUTE IN PETERANEC

Es ist das phonologische System der kajkavischen Mundart von Peteranec bei Koprivnica, Galović's Geburtsort, und die Sprache seiner kajkavischen Gedichte untersucht, die dann miteinander verglichen werden. Die Mundart von Peteranec unterscheidet sich von den anderen Mundarten in Podravina nicht nur durch seine Akzentuation sondern auch durch den Vokalismus, d.h. durch die Entwicklung des Halbvokals. Es sind die Resultate der Häufigkeitsuntersuchung der Sprache von Galović dargelegt und mit der solchen Untersuchung bei Miškina verglichen. Es ist am Ende das ABC-Wörterbuch der kajkavischen Poesie von Galović mit der Häufigkeitsangaben zugefügt.

Abecedni rječnik zbirke »Z mojih bregov« F. Galovića

26 a	1 bode	1 brnijo	8 če
4 ah	1 bodu	1 brniju	1 čem
1 ako	1 bog	1 brojili	1 čemerna
8 al	1 boga	1 brže	1 čep
1 ali	1 bogata	1 brži	1 čeri
2 al'	1 bogati	2 budijo	2 čerke
1 američku	1 bogcu	1 budil	1 černa
1 ar	2 bogec	1 bujnu	1 černi
1 bademajstor	1 bogečka	1 buka	2 černu
1 bar	2 bogečki	1 busi	1 čes
1 barberi	1 bogek	1 canki	1 česal
1 bati	3 bogme	3 celi	1 češ
1 bečijo	1 bogu	1 celo	1 čez
2 bedak	2 bojijo	1 cepi	1 čistil
1 bedaki	1 boku	1 cifrani	2 čisto
2 bele	2 bol	1 crnu	1 čkometi
1 berv	2 bole	1 cucke	1 čkomiju
2 berži	4 boli	4 cucki	4 človek
1 beteg	1 boluni	1 cureli	3 čmele
1 betegi	7 bom	1 curi	2 čovek
1 betežan	2 bomo	1 curiju	1 čoveka
1 betežne	4 boš	2 cuzek	1 črevi
1 betežni	1 božja	1 cuzeku	2 črlene
1 beži	2 božjem	1 cveću	1 čuje
3 bežijo	2 božjem	1 cvel	1 čujem
32 bi	1 brala	1 cvela	1 čuješ
1 bik	3 brani	1 cvele	1 čul
7 bil	1 branila	1 cvelo	16 da
3 bila	1 brat	4 cvet	1 daču
2 bile	1 brazdice	1 cveteju	1 daj
4 bili	1 brburi	1 cveteke	1 dajo
12 bilo	2 breg	1 cveteki	1 daju
1 bistre	1 brega	2 cvetje	4 dal
1 biškup	2 brege	1 cvetju	2 dala
3 biti	1 brez	2 cvetu	1 dale
1 blata	1 briga	1 čaka	1 daleka
2 blati	2 brige	1 čakam	1 daleke
1 blažene	3 brigi	4 čas	2 daleko
1 bliže	3 brigu	1 čavle	3 dali
13 bo	1 brižno	3 čavli	1 dalki

1 dana	1 dižu	1 drača	2 gdegod
1 dane	1 dlaka	1 draga	1 gdje
1 dar	1 dneva	1 dragi	1 gdo
1 daš	1 dneve	1 drago	1 gerbava
1 dati	5 dnevi	1 drema	2 gerdo
1 davle	2 do	1 dremajo	1 gerlo
9 de	1 dobila	1 dremle	1 gible
3 deca	1 dobro	1 drevje	1 giblejo
1 deci	1 doga	1 drhče	1 gilta
1 decom	1 doge	1 drhčoča	1 glad
1 decu	2 dogemi	1 drobna	2 glas
1 dekle	1 dogi	2 druge	1 glase
1 del	1 dogo	2 drugem	5 glave
3 dela	3 dohaja	3 drugi	3 glavi
1 delaju	1 dohajajo	1 drugih	2 glavo
1 delal	1 dohajali	1 drugomu	5 glavu
1 delala	4 dojde	1 drvena	3 gle
2 delali	1 dojdu	2 duga	1 gledal
1 delat	3 dojdi	2 duša	2 gledel
5 deli	1 dojdu	1 dušili	1 gledela
1 delo	1 dojti	1 dušu	1 gledeli
4 den	16 dok	1 dvor	2 gledi
1 denek	1 dokše	1 dvore	3 gledijo
1 denem	1 dol	1 dvori	2 glediju
1 deske	5 dole	1 dvoril	1 gliboka
1 dete	1 doli	1 dvorišču	3 gliboko
1 deti	1 dolina	8 el	1 gliboku
1 detinjstvu	2 doma	1 el'	1 globine
1 deždevje	1 domače	1 fiškal	1 glodali
3 deždi	1 domo	2 fnoge	1 gmajna
2 digal	2 domovinu	2 fnogi	1 gmajnu
1 digli	2 donaša	2 fnogo	1 gnezno
1 diki	1 donesel	1 ftiček	1 gnile
1 dinar	1 donesi	2 ga	2 gnoja
1 dira	1 donesti	1 gaje	1 gnjilu
1 dišat	1 dospemo	1 ganjek	3 gobca
1 diše	1 dost	1 ganjku	1 gobcu
1 dišečem	7 došel	1 gavrani	1 gobec
1 dišoče	5 došla	1 gazda	2 god
1 dišoči	2 došli	2 gazi	1 godi
4 diže	2 došlo	3 gda	1 gol
1 dižeju	1 dožen	8 gde	1 golcat

M. LONČARIĆ, GALOVIĆEVA I DANAŠNJA PETERANSKA KAJKAVŠTINA

1 goli	1 hero	1 iščejo	1 joda
1 golo	1 herži	1 iščem	1 jogan
2 gori	1 hintereš	1 išel	1 jogen
2 gorice	1 hiti	2 išla	1 joko
1 goričnu	2 hiža	1 išli	14 još
1 gorjem	3 hiže	1 itak	1 jošće
1 gospocki	1 hižom	3 iti	2 jotec
1 gospodina	1 hižu	17 ja	6 ju
3 gospodine	1 hlepi	1 jabuke	2 jug
3 gospodini	1 hmanje	1 jad	1 juga
2 gospodinom	1 hmanji	1 jadiju	1 jutarnjih
1 gospodske	2 hode	1 jajca	1 jutro
1 gospončeki	1 hodi	2 jako	16 k
1 gospončekov	1 hodil	2 jakost	3 ka
1 gosponi	1 hodila	1 jalen	1 kabini
1 gost	1 horvacke	1 jarki	1 kače
3 grad	1 horvackoga	1 jarmu	2 kad
1 grade	1 horvackom	110 je	1 kade
1 građa	2 hotele	1 jedem	1 kadi
1 granaj	2 hrani	1 jedna	40 kaj
1 grdo	1 hranil	1 jedni	4 kajti
1 greh	1 hranila	1 jednu	29 kak
1 greha	2 hranu	5 jel	1 kako
4 greje	1 hržena	1 jemlem	3 kakti
2 grejem	1 huda	2 jen	1 kakvo
1 grela	1 hude	1 jene	1 kakvu
1 grele	1 hudo	2 jeni	1 kak'
4 grelo	1 hurmaki	2 jenoga	4 kam
1 grizli	152 i	2 jenpot	1 kamena
1 grla	1 idem	2 jer	2 kamenitem
1 grmje	1 idemo	2 jesen	1 kamgod
3 grob	4 idu	2 jesenski	1 kamoli
1 groba	2 ih	1 jeso	2 kanale
3 grobek	1 il'	2 jesti	2 kanalu
2 groblje	16 im	2 jesu	1 kapu
1 grobu	2 imaju	1 jezero	1 kaštiga
1 groš	3 imam	4 jezuš	1 katoličanska
1 grvene	1 ime	1 jezušek	1 kčerki
1 halabučil	2 imel	1 jezušu	1 ke
1 halinje	1 in	2 ji	1 kec
1 hasnovita	3 iskal	5 joči	1 kerstili
1 hec	1 išče	1 jočice	1 kerščansko

1 kerv	1 kolumboš	1 krohi	1 licu
1 kervave	5 komaj	1 krompera	1 listje
1 kervavem	1 koncu	4 krop	1 loč
1 kervjom	1 kopeli	1 kruhek	1 lonci
1 ki	1 koplo	1 kruheka	1 lucki
1 kinči	1 korali	1 krunu	1 lucko
1 kipec	1 korbač	2 krv	1 luckom
1 kipeca	1 korbače	1 krvavi	1 lude
1 kite	1 kore	1 krvi	12 ludi
1 klecaju	1 kosci	2 kuga	1 ludmi
1 klet	1 kosil	1 kukci	1 ma
1 klije	2 kosili	1 kukčeci	1 makar
1 klimala	1 kot	1 kuruzu	1 makov
1 klop	1 kotači	1 kut	1 mala
1 kluču	1 kotriga	1 kuta	11 mali
1 klun	1 kotrige	1 kvarčēju	5 malo
3 kmet	1 kotrigu	1 l	2 mam
1 kmete	1 kožu	1 lance	1 mamice
2 kmeti	1 kraj	1 lat	1 mamom
1 kmetice	1 kral	1 leče	1 maral
2 kmetom	1 krali	1 lečejo	1 marhom
1 kmetov	1 kralice	2 leču	8 maro
2 kmetu	1 kralu	1 led	1 marše
2 kmica	1 krampe	1 ledeno	1 matek
1 kmici	1 kratile	1 legel	1 matere
1 kmične	1 kratke	2 lek	3 mati
3 kmično	3 krave	1 lekše	11 me
1 knige	1 kravica	1 len	3 med
1 knigu	2 krčme	2 lepa	1 među
1 knjigi	1 krčmu	3 lepe	1 megla
1 kobilam	3 kre	9 lepo	1 megle
1 kodelo	1 krenem	1 lepota	1 mehke
2 koga	1 krese	1 lepše	5 mene
3 koj	2 kresi	1 lesek	9 meni
3 koja	3 kričala	4 let	1 menom
5 koje	1 kriv	1 leta	1 mera
2 koji	2 križ	1 letel	1 mešu
1 kojom	1 križa	1 letno	18 mi
2 koju	1 križe	2 leto	1 milina
1 kol	1 križek	1 ležo	2 milo
2 kola	2 križu	1 lica	2 miluje
3 kolo	1 krohek	3 lice	5 mira

1 mirom	1 muha	10 nega	2 noći
3 misli	1 muhe	2 negda	3 noć
1 mislili	1 munta	1 negde	3 noći
1 mislim	2 mušice	2 negdi	1 noge
1 mlada	68 na	2 nej	1 nogu
2 mlade	1 nade	3 neje	1 norije
2 mladi	1 nadejali	3 nek	1 nos
1 mladih	1 naduvala	7 nekaj	1 notri
2 mladost	1 nagnol	1 nekak	1 novom
1 mlajšu	1 nahero	1 nekakov	1 nje
2 mleko	6 naj	3 nekam	8 njega
1 mnogi	1 najlepší	1 nekoga	1 njegov
1 moći	1 najpredi	1 nekoj	1 njem
2 mogel	1 najrejši	1 nekoji	5 njemu
1 moja	2 najti	1 nekom	1 njeni
5 moje	1 najvekša	4 nema	4 nji
3 moke	1 nakuštrila	1 nemajo	4 njim
1 mokre	4 nam	2 nemre	1 njima
1 mole	1 namečo	6 nemrem	1 njimi
1 molim	1 namestila	1 nemreš	1 njom
1 mora	1 nametala	1 nesem	2 nju
1 moraju	1 nanašal	1 neso	1 njuva
2 more	1 napasti	1 nesplačenu	1 njuve
1 mortu	1 napela	1 nesu	1 njuvi
1 mota	2 napili	1 nevola	4 o
1 motna	2 napuhava	15 ni	1 obedva
1 mož	7 nas	1 ničesa	1 oblak
1 moža	1 naš	4 nigdar	1 oblaka
1 moždene	2 naša	2 nigde	1 oblake
1 može	3 naše	13 nigdi	4 oblaki
1 možeča	1 našega	1 nijeden	1 oblekla
1 možek	1 našel	3 nikaj	2 oblaki
1 moži	1 natirava	1 nikakve	1 oborožni
1 možka	1 navalili	1 nikoga	1 obraz
1 možke	11 navek	1 nikomu	1 obul
1 mrazove	1 navžil	1 nimi	1 oče
1 mreže	4 nazaj	1 niski	2 očes
1 mrtvo	36 ne	3 nišče	10 od
1 mrtvoj	4 nebi	2 ništ	1 odpiraju
1 mrtvom	5 nebo	3 nit	1 odvažili
1 mrtvomu	1 nebu	3 niti	1 oglavnik
10 mu	2 neg	5 no	1 ogledal

1 okapal	1 pavulka	3 pluga	1 postavim
1 okapala	2 peče	1 plugi	1 posteli
1 oltar	1 pehara	24 po	3 postija
11 on	2 pela	1 pocek	1 poščijo
3 ona	1 pelali	1 pocrkali	1 pošila
4 onda	1 pelati	1 počinil	5 pot
3 one	1 pelina	1 počiva	3 pota
2 ono	1 penez	1 počivati	2 pote
1 onodek	2 peneze	4 pod	1 potoki
2 opal	2 pero	1 podnašali	1 potreben
1 opravice	1 perve	1 podnašam	1 povedal
1 orači	1 pesma	1 podpira	2 povedam
1 orgsagu	1 pesme	1 pogledati	1 povertelje
1 orjejo	1 pesmi	1 pohara	1 prah
3 orjem	1 pesmice	1 pohodili	1 praha
1 orejo	1 pesmu	1 pojdeš	1 prahu
2 ornice	2 pesnik	1 pojejo	1 pramaletje
1 orožje	1 peši	1 pokosili	1 prašil
1 osmojeni	1 pet	1 pokriti	1 prašili
1 osovil	1 pevčevo	5 pole	1 prati
1 ostal	1 pije	1 poletela	1 prav
2 ostala	1 pil	5 poli	1 prava
1 ostavila	1 pilatošu	1 položili	1 pravi
1 ostaviti	1 pile	1 polučil	3 pravice
1 ostavljaju	2 pili	1 pomoči	1 pravico
1 otišel	1 piru	1 pon	1 pravo
2 otišla	1 pisal	1 ponek	1 pravu
1 otišli	1 pisali	4 pono	1 prazno
1 otišlo	1 pisat	1 ponopot	1 prečasni
1 otkud	1 pital	2 popeva	5 pred
2 ovak	1 pivo	1 popevajo	1 prede
1 ovdi	1 pjesma	1 popeval	1 predrago
1 ovoga	2 plaču	1 popevka	1 predvodnik
1 pa	1 plakati	1 popevke	1 prehajal
13 pak	1 plava	1 popevlu	1 prehajali
1 palače	1 plave	1 popi	1 prejdi
1 panti	2 plavo	1 popustiju	1 prek
1 papera	2 plazi	1 poscanaki	1 prekapala
1 pasel	2 pleča	1 posel	1 prela
1 paši	1 plet	1 posla	1 prelevajo
1 pašu	1 pleteju	1 posli	1 prelo
2 pavuk	4 plot	5 posod	1 premali

4 premišlavam	1 puntarije	1 rodiju	1 sekire
1 prepelica	1 purane	1 rodil	1 sekiru
1 prepleče	1 pustiju	1 rodili	1 sel
1 prepobožni	3 pusto	2 roka	1 sela
1 prepona	1 pušča	3 roke	1 selačka
1 preseda	1 puta	1 roki	1 selačku
1 presložni	1 putuju	3 roko	1 selak
2 prestalo	1 rad	2 rosa	1 selaki
1 presvetli	1 radi	2 rose	2 selo
2 prešla	1 rajše	1 rosi	18 sem
1 preteško	1 raku	1 rosno	2 semu
2 preveč	1 rami	2 rože	1 senjati
2 prezvišeni	1 ranami	4 rožice	7 serce
7 pri	3 rano	1 rožici	1 sestre
2 pribili	1 ranje	1 ruke	1 seva
1 pribiti	1 rasel	1 rušili	1 sgrdil
1 pridregnem	1 rasla	1 ruške	41 si
1 prijel	1 rasli	1 ruže	2 sigdar
1 pripetilo	1 raslo	1 ružiju	1 sile
1 prirodi	1 raspeli	14 s	1 siročće
1 pišapni	1 rastalil	2 sad	1 sirote
2 pritislo	3 raste	1 sadi	1 sito
1 privleči	1 raziti	1 saka	1 sivi
1 privlekla	1 razmeju	1 sako	1 skakal
1 prodal	2 rebra	1 sakod	1 skapali
1 prodavle	1 reči	1 sakoga	1 skerčila
1 prolet	1 reču	1 sakoj	1 sklopiti
1 proletje	1 red	1 saku	1 skočil
2 proletju	1 reka	7 sam	1 skrbi
1 proljetna	1 rakel	1 sama	1 skreščijo
1 prosa	1 rekle	1 samo	1 skrili
2 prosili	1 rekli	1 scuriju	2 skrilo
1 prosjak	2 restorane	135 se	1 skriva
2 prošencija	1 rešil	4 sebi	1 skrivaju
1 pšenicu	1 rešili	2 sedim	1 skrivečki
1 puca	1 rešilo	2 sega	1 skrivil
1 pucal	1 rešt	1 sej	1 skrojili
1 pučki	1 reštu	1 sejajo	1 skuhani
1 puhal	1 reumatizmuš	1 sejali	1 skup
1 puhali	1 rital	1 sejem	2 skupa
1 punta	1 riva	1 sejo	1 sladko
2 puntar	1 robec	2 seki	1 slagal

1 slame	3 soncu	1 steni	1 svoj
1 slamnati	6 sončece	1 steraju	1 svoje
2 slatko	1 soši	1 steral	1 svojega
1 slatkoga	1 sove	1 sterpljivo	2 svoju
1 slaže	1 soza	2 steza	1 svrake
1 slažem	2 sozi	3 steze	1 s'
4 slažu	1 sozne	1 stezi	1 šaka
1 slečo	3 spal	1 stigla	1 šance
1 slepcu	1 spali	2 stija	1 šenice
1 slivice	1 spameten	1 stiskal	1 šepčejo
2 slogi	2 spati	1 stiskali	1 škornje
1 slogu	1 spava	1 stisnul	1 škripal
1 slogu	1 spekli	2 stišče	1 šmerklivcov
1 slove	3 spi	1 stiščejo	1 špot
1 složi	1 spijo	2 stoji	2 špota
1 složni	1 spira	1 stol	1 štalaj
1 službe	1 spise	1 stoluje	2 štale
1 smeh	1 spod	1 stop	1 štalu
1 smeha	1 spodobu	1 stopa	1 štel
1 smejali	1 spram	2 strah	1 štele
2 smeje	1 spravišče	1 stran	1 šteli
1 smert	1 spunta	1 strane	1 štelo
1 smeši	1 spušča	1 strani	2 štibre
2 smeti	1 srama	1 strašna	1 štibru
1 smiril	1 sramota	2 strašno	5 što
1 smiriti	2 srce	1 strašnoga	1 štrange
4 smo	1 srcem	1 strašnu	1 šumice
3 smrt	1 srčeke	1 strohu	2 ta
1 snaga	1 srdi	2 stvorenje	19 tak
2 sneg	1 srdil	2 stvoril	1 taki
2 snegi	1 srdito	1 stvoritelja	3 tam
1 snegom	1 sred	13 su	14 te
2 snet	1 sredine	1 sumpora	16 tebe
31 so	1 sretni	1 surine	7 tebi
1 sod	1 staje	1 sveci	5 teče
1 soda	1 stalo	8 svet	1 tek
1 sodec	1 stana	1 sveta	1 tekli
3 sodili	1 stanem	1 svetica	1 telo
1 sol	1 stara	2 svetlile	1 telom
2 sonca	4 stare	1 svetlo	1 tem
10 sonce	1 ste	1 svetloga	1 terdoga
1 soncu	1 stekla	5 svetu	1 tergal

M. LONČARIĆ, GALOVIĆEVA I DANAŠNJA PETERANSKA KAJKAVŠTINA

1 terha	5 treba	1 veselja	1 vračiti
1 ternje	4 trepeče	6 veter	1 vračtvo
1 ternju	1 triput	1 vetra	1 vraća
1 terpi	1 trn	4 vetri	2 vragu
1 tersje	1 trnje	1 viču	1 vrak
1 teške	1 truden	1 vid	2 vrane
1 teško	1 trudnomu	1 vide	2 vrata
1 teškoća	2 tu	1 vidi	11 vre
1 teže	1 tuđi	1 vidim	1 vredno
30 ti	1 tvega	1 vidite	1 vreme
2 tica	2 tvoja	1 vidli	4 vri
1 tice	2 tvoje	1 vika	1 vrne
2 tičem	1 tvoju	1 viku	1 vrnul
1 tiči	2 u	1 vinčeka	1 vroči
1 tičice	41 v	1 vise	2 vrtu
1 tiha	1 van	1 visi	17 vse
1 tihog	1 vanjkuše	1 visijo	1 vsega
2 tija	1 varam	1 visoki	1 vsi
1 tikva	3 vas	1 visoko	1 vsud
1 tikvi	9 ve	6 više	1 vtehnul
1 tira	2 več	1 vkrali	1 vtiči
1 tišli	3 već	1 vlaže	1 vtihnul
26 to	1 vehla	3 vleče	1 vtrgel
1 tobom	3 vehneju	2 vlečo	40 vu
1 toga	1 vek	1 vleču	1 vuči
2 toge	1 vekivečni	2 vlovili	1 vudrili
2 tomboli	1 vekslin	1 vmiju	1 vugrelo
1 topli	1 vekši	1 vmira	1 vun
2 toplice	1 velemožni	1 vmirali	1 vužge
1 toplo	3 velijo	1 vmoriju	1 vžil
1 tožen	1 veliki	1 vmrla	18 z
3 tožno	1 velki	1 vmrti	29 za
1 trake	1 velku	4 voda	1 zabadav
1 tran	1 vera	1 vodi	1 zabavil
1 trav	1 verpe	1 vodijo	1 zabil
5 trava	1 veršili	1 vodile	1 zacvilijo
3 trave	1 verta	1 vodili	1 začel
3 travi	4 ves	1 vodom	1 zadovoljni
1 travici	1 vesele	1 vodu	1 zaigral
1 travka	1 veseli	2 vojsku	2 zakaj
1 travnjake	1 veseliju	1 vole	1 zakoni
2 travu	1 veselo	1 vozili	1 zakričal

1 zaleče	2 zemla	1 zobe	1 žive
1 zaleva	5 zemle	1 zorjo	1 živel
1 zalevajo	5 zemli	1 zove	1 živeli
1 zameče	5 zemlu	1 zovem	1 živet
1 zanaša	1 zemlje	2 zrak	2 živeti
1 zapal	1 zemljici	1 zranjeni	1 živina
1 zapet	1 zemlju	1 zraste	2 življenje
1 zasukal	1 zeti	1 zrnce	1 življenju
1 zasukati	1 zgažena	1 zube	1 živo
1 zatem	1 zginul	1 zval	2 živoga
2 zato	1 zgožvano	1 zvila	1 život
1 zbetnja	1 zgubil	1 zvira	1 žmehke
1 zbila	1 zible	1 zvon	1 žmehkega
1 zbogom	1 ziblejo	1 zvona	1 žmehki
1 zbrehava	1 zid	1 zvone	1 žmehko
1 zbriti	3 zima	1 zvoni	1 žmeki
1 zbrojili	1 zime	1 zvonijo	1 žohkega
1 zbrusili	1 zimu	1 zvoniju	
1 zbudi	1 zišel	1 zvrtelo	
1 zbudil	2 zišal	1 zvuna	
2 zbudilo	3 ziti	4 ž	
1 zbudit	1 zla	1 žal	
1 zburkala	1 zlata	1 žalosno	
1 zdaleka	1 zlečo	2 žalosten	
1 zdanja	1 zlegli	1 žalostno	
1 zdavnja	1 zleskajo	1 žarko	
1 zdehnil	1 zmaže	1 žela	
2 zdencu	1 zmažu	1 želi	
2 zdeni	1 zmeknul	2 žena	
6 zdeno	1 zmetala	3 žene	
1 zdigel	1 zmirom	1 žep	
1 zdigla	1 zmočena	1 žgali	
1 zdigli	1 zmočene	1 žganci	
1 zdrapani	1 zmočeni	1 žganec	
1 zdravle	1 zmočeno	1 žganica	
1 zdravlem	1 zmoči	1 židovi	
1 zdrla	2 zna	1 žilaj	
8 ze	2 znal	1 žile	
1 zel	4 znam	1 žitka	
1 zelene	1 znamo	2 žito	
1 zeleno	6 znaš	1 živ	
1 zemalski	1 znotra	1 živad	